

Pot do višjega položaja našega poklica ne bo ne lahka ne kratka. Pogoji zanjo je trajen mir, preprečenje atomske katastrofe, vse večja enotnost sveta na demokratičnih osnovah, z vse večjimi sredstvi ne za oborožitev, pač pa za kulturne namene. Ne bo pa šlo brez težkega, nesebičnega dela in brez stroge selekcije pri pridobivanju naraščaja. Vsi knjižničarji bi se morali zavedati visoke vrednosti svojega poklica in to zavest bodočim generacijam vcepiti obenem s poklicno vzgojo. Dela, za katera ni potrebna kvalifikacija, je treba prepustiti drugim: sposobni in požrtvovalni knjižničarji bodo tako pridobili čas

in moč za dolgotrajno, neprekinjeno prizadevanje za razvoj kulture.

Józef Korpala v članku O bibliotekarskem poklicu in osebnosti bibliotekarja ugotavlja, da se je na Poljskem poklic izoblikoval od srede 19. stoletja dalje; v letih 1948—1959 se je zaradi reorganizacije knjižnic pojavila velika potreba po bibliotekarjih, vendar je knjižničarsko delo še zmeraj v javnosti zelo malo cenjeno. Rešitev vidi avtor v pozitivnih karakternih lastnostih, ki jih morajo knjižničarji čimbolj razvijati: ljubezen do ljudi, pripravljenost pomagati in velik čut odgovornosti.

Marko Kranjec

PREGLED ANGLEŠKIH BIBLIOTEKARSKIH REVIJ ZA LETO 1963

Oficialno glasilo angleške bibliotekarske zveze, mesečnik *Library Association Record* (Official Journal of the Library Association, London), skuša v poljudno strokovnem tonu zajeti kar najširše področje. Med drugim obravnava take probleme, kot so šolanje bibliotekarskih kadrov, organizacija ljudskih knjižnic, katalogizacija in klasifikacija, bibliografija in končno delo v mladinskih knjižnicah. Razen tega objavlja beležke, pisma bralcev in knjižne ocene.

Posebej je treba opozoriti na 12. številko revije, ki je cela posvečena vprašanjem bibliotečne zgradbe in opreme (New Building Issue). Tu najdemo zanimive poglede na sodelovanje med arhitektom in bibliotekarjem ter razne koncepcije knjižnične zgradbe glede na njeno funkcijo. Tako pojmuje eden izmed arhitektov bibliotečno zgradbo kot zbirko manjših knjižnic, drugi kot tržišče in tretji spet kot prostor, kjer naj ima bralec možnost za introverzijo. Nedvomno bi tudi naši arhitekti lahko našli marsikakšno praktično spodbudo v številnih poročilih o novih knjižničnih zgradbah, saj so opremljena ne samo s podrobnimi opisi, ampak tudi z načrti in fotografijami.

The Journal of Documentation. Devoted to recording, organization & dissemination of specialized knowledge (ASLIB, London; izhaja štirikrat letno) je gotovo nepogrešljiv predvsem za tehnične in specialne knjižnice, vendar pa bi tudi bibliotekarji drugih knjižnic v tej reviji morda našli temeljitejše članke o svojih problemih kot v večini ostalih revij. Poleg člankov, ki govore o specialnih vprašanih tehničnih in industrijskih knjižnic, prinaša revija tudi dve obsežni poročili o mednarodni konferenci za principe katalogizacije, ki jo je v oktobru l. 1961 priredila v Parizu International Federation of Library Associations. Prvo poročilo govori o organizaciji konference, drugo pa o njenih rezultatih. Avtorja prikazujeta konferenco kot neke vrste sporazum med nemško in angloameriško bibliotekarsko tradicijo, pri čemer pa poglobitveni zagovorniki nemške tradicije niso bili Nemci sami, saj je bil od l. 1945 dalje vpliv ameriškega bibliotekarstva na nemško nenavadno močan, temveč Skandinavci in Jugoslovani. Večji del razpravljanj na konferenci je bil posvečen problemu avtorstva; največ pričakovanj in zanimanja je zbujala debata o korporativ-

nem avtorstvu. Poročilo obsežno prikazuje to razpravljanje in kritično pretresa mnenja udeležencev ter zaključki z ugotovitvijo, da je konferenca samo potrdila že obstoječe koncepte.

Opozorili bi še na zanimiv članek v 3. številki revije: Maurice B. Line, Student Attitudes to the University Library. A Survey at Southampton University. Članek govori torej o odnosu študenta do univerzitetne knjižnice in sicer na podlagi ankete, ki jo je maja 1962 izvedla univerzitetna knjižnica v Southamptonu. Osebe univerzitetne knjižnice navadno precej dobro ve, kaj sodi o knjižnici pedagoški kader, medtem ko si je dosti težje predstavljati, kaj si o njej mislijo študenti. Tako se kaj lahko zgodi, da je delo bibliotekarja v univerzitetni knjižnici pravzaprav komunikacija z neznano publiko. Anketa v southamptonski univerzitetni knjižnici je skušala odpreti možnosti, da se odstrani bariera, ki loči bibliotekarja od študenta. Avtor članka sicer priznava, da bi bil neposreden pogovor s študenti uspešnejši kot vprašalnik, vendar je tudi ta nedvomno prvi korak na poti k boljšemu razumevanju. Vprašalna pola je vsebovala med drugim sledeča vprašanja: Ali se študent lahko znajde in orientira v knjižnici? Ali so mu katalogi pri tem pomoč ali ovira? Ali študent ve, kakšne vrste pomoč mu lahko nudi bibliotekar in ali je pripravljen to pomoč sprejeti? Ali ni morda med študentom in knjižnico psiholoških ovir? Na vprašanje, kako se lotevajo zbiranja referenc za disertacijo ali diplomsko nalogo, je večina študentov odgovorila, da jih pri tem vodi profesorjev nasvet, nadalje podatki, ki jih najdejo v knjigah in šele prav nazadnje bibliografije, stvarni katalog in posvet s knjižničnim osebjem. Zelje in kritike študentov so bile deloma utemeljene, deloma absurdne, pri večini pa se je izkazalo, kako največ težav izvira iz tega, da študenti sploh ne vedo za obstoj osnovnih pripomočkov in tudi ne za način, kako naj bi te pripomočke upo-

rabili. Najti je torej treba primerno pot, da se omogoči komunikacija med študenti in univerzitetno knjižnico. Članek predlaga sledeče rešitve tega vprašanja:

1. Osebe univerzitetne knjižnice naj posveti adekvaten čas in pozornost za pomoč in nasvet študentom.

2. Po zgledu knjižnice v Leedsu bi bilo dobro ustanoviti odbor, ki bi povezoval osebe knjižnice s študenti.

3. Kot tretjo rešitev predlaga avtor članka, naj bi knjižnica prirejala seminarje o uporabi osnovnih pripomočkov, ki bi dali tako priložnost za direkten pouk kakor tudi možnost za izmenjavo mnenj.

Potrebno je torej, da univerzitetne knjižnice uvidijo, kako lahko take ovire in težave, ki jih je odkrila anketa, vplivajo na študentovo uporabo knjižnice. Temeljitejši študij bi povedal še več o tem, kako študent gleda na knjižnico, in bi pomagal bibliotekarju, da bi jo tudi sam videl z drugačnimi očmi.

Library Science Abstracts izhajajo v Londonu štirikrat letno; izdaja jih The Library Association. Ti ekscerpti izbranih člankov in publikacij so urejeni kot tekoča bibliografija, ki naj bi dajala aktualen pregled teorije in prakse v bibliotekarstvu in na sorodnih področjih. Revija zajema najrazličnejše tipe knjižnic in skuša pritegniti v obravnavo bibliotekarske publikacije iz čim več držav. Njeni sodelavci redno ekscerpirajo letno 200 strokovnih revij, knjig, brošur itd. Seveda gre pri tem za izbor tehtnejših in obsežnejših člankov in razprav. V letu 1963 se je okvir upoštevanih držav razširil na arabske, bolgarske, hebrejske, srbohrvatske in turške publikacije. Izmed jugoslovanskih revij najdemo v seznamu samo Vjesnik bibliotekara Hrvatske (po pomoti je navedeno, da izhaja na Češkoslovaškem).

Ekscerpti so urejeni po področjih, kot so na primer zgodovina in filozofija bibliotekarstva, delovanje bibliotekarskih združenj, profesionalna

vzgoja bibliotekarskih kadrov, najnovejši razvoj mehaničnih pripomočkov, novi izumi in eksperimenti na področju bibliotekarstva, arhitektura in oprema knjižnic, dokumentacija, bibliografija, arhivi itd. Revija ima večje pretenzije, kot je samo ekscerpiranje izbranih člankov. Prizadeva si, da bi omenila zanimive primerjave med poročili iz raznih držav, posebno pa še, da bi spodbujala k diskusiji, kritiki in propagiranju novih idej. Poleg tega je za vsakega bibliotekarja dragocen pripomoček za orientacijo.

The Library. Transactions of the Bibliographical Society. (Oxford University Press. Izhaja štirikrat letno.) Revija je strogo znanstvena s težiščem na historičnih člankih in razpravah. Omejuje se na humanistične vede in se ne dotika tehnike in industrije, pa tudi ne moderne knjižničarske prakse. V letniku 1963 objavlja med drugim obsežno študijo T. H. Hilla o tem, kakšne probleme predstavlja za bibliografa pravopis v angleških tekstih zgodnjega 17. stoletja, prispevek Nicolasa Barkerja o Gibbovni bibliografski metodi, itd. V knjižnih ocenah upošteva revija izključno publikacije bibliografskega značaja.

The School Librarian & School Library Review izdaja trikrat letno

The School Library Association. Revija je namenjena izmenjavi izkušenj med šolskimi knjižnicami raznih tipov angleških šol, ki se seveda precej razločujejo od naših. Precej mesta v reviji zavzemajo poročila o delu organizacije The School Library Association, pa tudi objavljeni članki so v glavnem ponatisi predavanj v okviru te organizacije. Članki niso strogo omejeni na področje bibliotekarstva, ampak pogosto segajo tudi na taka področja, kot so mladinska literatura in njeni avtorji. Članki o delu v mladinskih knjižnicah, o uporabi priručnikov v šolski knjižnici, o izbiri enciklopedij za šolsko knjižnico, o izbiri knjig za posamezne starostne stopnje pri otroku, o vselej opremljeni s seznami ustrezne literature. Knjižne ocene poročajo o strokovnih publikacijah s področja mladinskega knjižničarstva, v skladu z značajem revije pa govorijo tudi o mladinski literaturi na sploh, tako o študijah o mladinski književnosti, o takih poljudnoznanstvenih delih raznih strok, ki so mladini dostopna, in o najnovejšem mladinskem leposlovju, ki je razdeljeno po starostnih stopnjah otrok.

Katarina Bogataj

POMANJKANJE PROSTORA V KNJIZNICAH

Pomanjkanje prostora je že stara bolezen knjižnic. V zadnjem času je še posebno akutna. Težko je bilo predvideti tolikšen razvoj knjižne produkcije, obenem pa tudi nikdar ni bilo toliko sredstev, da bi se lahko planiral prostor za več generacij naprej. Običajna norma je petdeset let. Ruševine, ki jih je pustila vojna, so marsikje zavrle normalni razvoj knjižničnih gradenj. Zadostiti je bilo treba najprej potrebam sedanjosti. Prišel pa je čas, da mislimo na bodočnost. Kako bodo knjižnice zmogle absorbirati naraščajočo knjižno produkcijo? Račun je na videz enostaven. V enem letu zavzema nova produkcija toliko

in toliko prostora. Koliko ga bo zavzela v x letih, če raste s pospeškom y? Kdor tako računa, pride do zaključka, da s sedanjim tradicionalnim načinom nabave in vskladiščenja knjig tega problema ne bo mogoče rešiti. Ko ameriški bibliotekar Ralph Ellsworth analizira gradnjo ameriških knjižnic, ugotavlja, da bodo knjižnice prejele v bodoče več materiala, kot pa ga bodo mogle vskladiščiti. Treba je misliti tudi na to, koliko novega materiala bo prinesel perspektivni razvoj doslej manj razvitih dežel in koliko ga bo še treba zbrati za dokumentacijo sedanjega časa.